**A STUDY ON SECONDARY SCHOOL
STUDENTS' COMMUNICATION SKILLS**

Türkçe Öğretmenlerinin Konuşma Yöntem ve Tekniklerini

Kullanma Durumları

Ümmügülsüm ÖZDOĞAN¹

İsa SARIÇAM²

Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL³

Abstract

The skill of speaking, which is effective on persons express their own feelings, thoughts, dreams and impressions is base to communication in our lifes. This skill, which is acquired with a certain level of maturity and shape by a conscious prosses with education is building a bridge between people. It is important and neccessary to Turkish teachers gain the skill of speaking to their own students for persons can communicate accurately and effective in their social life, share their knowledge and accumulation, express their emotions, thoughts and observations. The purpose of this research is define the situation of Turkish teachers use methods and techniques about the skill of speaking which is in the 5, 6, 7, 8th Grade Turkish Teaching Program (2017). While researching, used general scan model. The study group created from 137 Turkish teachers whose are works at Ministry of National Education. The datas collected with "Turkish Teaching Program, The Skill of Speaking's Method and Techniques Survey". The survey which is developed has three additional sections independent of each other. First additional section has ten substance which is recommended method and techniques about the skill of speaking. Second additional section has seven substance, the third additional section has eight substance for define the level of use of the specified appliances. While the datas anlysising, descriptive analysis has been used. According to survery's datas, it has been seen that Turkish teachers mostly prefers attended speaking and free speaking of the method and techniques. They prefer mostly impromptu speaking and open-ended questions at the practise. It has been seen that when the materials using, they prefer mostly texts and images in the textbook.

Key words: Speaking skill, methods of speech, speech techniques, speech applications , speech materials.

Öz

Bireyin kendi duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerini ifade etmesinde etkili olan konuşma becerisi günlük hayatımızın iletişim temelini oluşturmaktadır. Belirli bir olgunluk seviyesi ile edinilen ve eğitimle beraber bilinçli bir süreçte şekillendirilen bu beceri insanlar arasında bir köprü kurmaktadır. Türkçe öğretmenlerinin öğrencisine konuşma becerisini kazandırabilmesi bireyin sosyal hayatında doğru ve etkili

1 Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, ummugulsu.ozdogan@ogr.dpu.edu.tr

2 Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, isa.saricam@ogr.dpu.edu.tr

3 Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, fulyatopcuoglu@gmail.com

iletişim kurması, bilgi ve birikimlerini paylaşması; duygu, düşünce, hayal ve gözlemlerini ifade etmesini sağlaması açısından önemli ve gereklidir. Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmenlerinin 5, 6, 7, 8. sınıf Türkçe Öğretim Programında (2017) bulunan konuşma becerisi ile ilgili yöntem ve teknikleri kullanma durumlarının belirlenmesidir. Araştırma yapılırken genel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu ise Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapmakta olan 137 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu basit rastgele örnekleme yoluyla oluşturulmuştur. Veriler, "Türkçe Dersi Öğretim Programı Konuşma Becerisi Yöntem ve Teknikleri Anketi" ile toplanmıştır. Geliştirilen anket birbirinden bağımsız üç ek bölümden oluşmaktadır. Birinci ek bölüm Türkçe Dersi Öğretim Programı konuşma alanında kullanılması önerilen yöntem ve teknikleri içeren 10 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler kullanım sıklığını belirleme amacıyla oluşturulmuştur. İkinci ek bölüm katılımcıların konuşma alanına yönelik olarak belirtilen uygulamaları içeren 7 maddeden, üçüncü ek bölüm ise belirtilen araç-gereçlerin kullanım derecesini belirlemek amacı ile hazırlanmış 8 maddeden oluşmaktadır. Verilerin analizinde betimsel istatistik uygulanmıştır. Yapılan anketten elde edilen verilere göre; öğretmenlerin yöntem ve tekniklerde daha çok katılımlı konuşma (%59.1) ve serbest konuşmaya (%46) yoğunlaştığı görülmektedir. Uygulamalarda ise daha çok hazırlıksız konuşma ve açık uçlu sorular sorma uygulamalarını tercih etmişlerdir. Araç-gereç kullanımında ise ders kitabındaki metinler (%89) ve görsellerin (%84) kullanımına yoğunlaştıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konuşma becerisi, konuşma yöntemleri, konuşma teknikleri, konuşma uygulamaları, konuşma araç-gereçleri.

GİRİŞ

Konuşma ilk aylardan itibaren dinlemeyle kazanılmaya başlar. Eğitim öğretim hayatının başlangıcına kadar geçen süreçte çocuklar konuşmayı öğrenirler fakat bu bilinçli bir süreç değildir. Okul ile belirli bir çerçeve içinde işlenmesi gerekir. Konuşma "Düşünceyi sözle ifade etme işi, aynı dili konuşan bireyler arasında sözle anlaşma biçimi" (TDK, 2003, s.296) olarak tanımlanmaktadır. İnsanoğlunun en önemli ihtiyaçlarından biri de düşündüklerini, hissettiklerini ve anladıklarını karşısındaki kişiye anlatmaktır. Bu durum sayesinde topluluklar arasında anlaşmayı sağlayan dil ortaya çıkmıştır.

Dil milletin kültürünü aktaran bir köprü olduğu kadar toplumun anlaşmasını ve bir aradalığını sağlayan da bir mihenk taşıdır. Ana dili eğitimi her milletin hem kültürel değerlerini aktarabilmesi hem de eğitimi doğru şekilde iletebilmesi için en önemli araçtır. Türkiye Cumhuriyeti'nde ise bu eğitim Türkçe Dersi Öğretim Programında belirtildiği gibi dört temel dil becerisi üzerinden şekillendirilmektedir. Bu becerilerin sistemli ve etkili bir şekilde öğrenciye aktarılması doğal bir zorunluluğu beraberinde getirmektedir.

Dil becerileri okuma, dinleme, konuşma ve yazma alt başlıkları içerisinde fakat mutlaka öğrenciye bir bütün halinde verilmelidir (Ayrancı, 2016). Becerilerin öğrenciye bütün halinde verilmesi öğrencinin anlama ve anlatma yönünden iletişim düzeyini üst seviyelere çıkaracaktır. Bu sayede hem akademik hayatında hem de gündelik yaşantısında daha başarılı bir birey haline gelmesi sağlanacaktır. Türkçenin eğitimi ve öğretimi sürecinde 4 temel dil becerisinin istendik düzeyde edinilmesi ve geliştirilmesi öncül amaçlardandır (Kavcar, Oğuzkan ve Sever 1999). Bu beceriler içerisinde konuşma doğru, iyi ve etkili anlama ve anlatmaya bağlıdır. Anlama ve anlatma becerisi eğitim süresince sadece Türkçe dersini değil tüm derslerdeki başarıyı artırıcı rol oynamaktadır (Ayrancı, 2016).

Konuşma becerisi kişinin daha önce gelişigüzel edindiği konuşma yetisini belirli bir sistem dahilinde istendik yönde geliştirmektir. Bu sistem genel anlamda bireye kendini doğru ifade etme, etkili ve güzel konuşabilme; duygu, düşünce, istek ve bilgilerini karşı kişi veya gruplara aktarabilme gibi çeşitli unsurları kazandırmayı hedefler. Konuşma eğitiminin asıl amacı; bireyin anlatmak istediklerini karşısındakine ya da karşısındakilere hazırlıklı ya da hazırlıksız şekilde doğru, düzgün ve dil kurallarına uygun şekilde iletmektir (Temizyürek vd., 2007).

1981 Türkçe Dersi Öğretim Programında “Anlatım” başlığı bünyesinde konuşma becerisi yazılı ve sözlü anlatım olarak iki başlık altında incelenirken 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programında ayrı bir beceri olarak ele alınmıştır. 2006 Türkçe Dersi Öğretim Programında ise öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmeleri dilin imkân ve zenginliklerinin farkına vararak Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaları önemsenmektedir. Dahası hayatın her alanında doğru, güzel, etkili konuşan ve konuşulanları doğru anlayıp yorumlayan bireylerin yetiştirilmesi, öğrencilerin diğer dil becerilerinde de başarılı olmalarına bağlanmaktadır (MEB, 2006). Bu durumdan hareketle konuşma becerisinin diğer dil becerilerinin çıkış noktası olduğunu, dinlemeyle beraber okuma ve yazma becerilerinin temelini oluşturduğu söylenebilir (Ünalın, 2006).

Mevcut 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programında konuşma becerisi en doğru ve etkili olacak şekilde kazanımlar ile açıklanmıştır. Bu kazanımların iletimi yöntem tekniklerle sağlanmaktadır. Yöntem ve teknikler eğitimin belirli bir plan doğrultusunda öğrenciye aktarılmasını hedeflemektedir. Öğrencilerin hayal dünyasını geliştirme, empati kurarak, yaratıcı, eleştirel düşünme gibi yeteneklerinin geliştirilmesinde bu yöntemler etkili olmaktadır. Dünyamızda ise 1900’lü yıllardan bu yana öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmek için çeşitli yaklaşım, yöntem ve modeller uygulanmaktadır (Güneş, 2014).

Konuşma yöntem ve tekniklerinden katılımlı konuşma dinleyicileri de konuşma sürecine dahil etmektedir, ikna edici konuşma karşı tarafı belli bir konu çerçevesinde etkilemeyi amaçlar, eleştirel konuşma çerçevesi belirli bir konuyu tarafsızca olumlu ve olumsuz yönlerini dinleyiciye sunma, çözüm getirmektir, tartışma yöntemi konuşmacıya fikirlerini savunmayı, empati kurarak konuşma ise konuşmacının karşısındaki kişinin duygu, düşünce, hislerini anlayarak konuşmayı amaçlar. Bunun yanı sıra yaratıcı konuşma öğrenciye konuşma yeteneği ve yaratıcılığı katmaktadır, hafızada tutma tekniği konuşmanın kesintiye uğramaması ve akıcı olması için gereklidir, serbest konuşma öğrencinin düşüncelerini özgürce dile getirmesi sırasında kullanılabilir, güdümlü konuşma öğretmenin belirlediği konuşmada öğrenci konuşma yapmak için yönlendirilir, kelime ve kavram havuzundan ise seçerek konuşma kullanılması istenen kavramları konuşma içerisinde bulundurma amacını taşımaktadır.

Türkçe öğretmenin, öğrencinin özelliklerini dikkate alarak bu yöntem ve teknikleri kullanması gerekir. Bunun yanı sıra çeşitli uygulamalar, araç, gereçler ve bunun gibi birçok durum öğrencinin konuşma becerisini geliştirmek adına her an değerlendirilmelidir. Bu çalışmada ise Türkçe öğretmenlerinin bu yöntem teknikleri kullanma durumları tespit edilecektir.

Araştırmanın amacı Türkçe öğretmenlerinin 5, 6, 7, 8. sınıf Türkçe Öğretim Programında bulunan konuşma becerisi ile ilgili yöntem ve teknikleri kullanma durumlarının belirlenmesidir. Bu amaca ulaşmak için irdelenen alt amaçlar ise şu şekildedir:

1. Türkçe öğretmenleri 5, 6, 7, 8. sınıf Türkçe Öğretim Programında bulunan konuşma becerisi ile ilgili yöntem ve tekniklerden hangilerini kullanmaktadır?
2. Türkçe öğretmenlerinin 5, 6, 7, 8. sınıf Türkçe Öğretim Programında bulunan konuşma becerisi ile ilgili yöntem ve teknikleri kullanma sıklığı nedir?
3. Türkçe öğretmenlerinin 5, 6, 7, 8. sınıf Türkçe Öğretim Programında bulunan konuşma becerisi ile ilgili yöntem ve teknikleri kullanma durumları *eğitim durumları, cinsiyetleri, kıdemlerine göre* değişiklik göstermekte midir?
4. Türkçe öğretmenleri konuşma becerisine yönelik uygulamalardan hangilerini kullanmaktadır?

5. Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisine yönelik uygulamaları kullanma oranı eğitim durumları, cinsiyetleri, kıdemlerine göre değişiklik göstermekte midir?
6. Türkçe öğretmenleri konuşma becerisine yönelik araç-gereçlerden hangilerini kullanmaktadır?

2. YÖNTEM

2.1 Model

Araştırma yapılırken genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bu evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinden yapılan tarama düzenleme anlamına gelmektedir (Karasar, 2005). Bu çalışmada ise Türkçe öğretmenlerinin 5, 6, 7 ve 8. sınıf 2017 Türkçe Öğretim Programında belirtilen yöntem ve teknikleri, uygulamaları, araç-gereçleri kullanma durumları belirlenmeye çalışılmıştır.

2.2 Çalışma Grubu

Çalışma grubu belirlenirken Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışan Türkçe öğretmeni sayıları dikkate alınmış ve basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit rastgele örneklemede tüm birimler seçimde eşit şansa sahiptir. Evren çok büyük ve karmaşık değilse seçme işlemi kolaydır ve bu yöntemle yapılan örneklemede istatistiksel işlemler ağırlıksız olarak yapıldığı için değerlendirme işlemi ve örnekleme hatası kolayca hesaplanabilir (Kılıç, 2013). Bu yöntem şans unsuruna göre öğelerin seçilmesine imkân sağladığı için seçilmiştir. Katılımcılar seçkisiz olarak belirlenmiş ve anketlerin geri dönüş oranı yeterli düzeyde gerçekleşmiştir.

Yapılan ankette, 72 (%52.6) kadın; 65 (%47.4) erkek katılımcı olmak üzere toplam 137 katılımcıya ulaşılmıştır.

Grafik 1: Anket Katılımının Cinsiyete Göre Dağılımı

Eğitim durumu açısından incelendiğinde; eğitim fakültesi mezunları 133 kişi ve fen-edebiyat fakültesi mezunları 4 kişi olarak katılım göstermiştir.

Öğretmenlerin görev yapma süresi (kıdem) olarak da 1-5 yıl arası %60.6, 6-10 yıl arası %19.7, 11-15 yıl arası %11.7, 16-20 yıl arası %3.6, ve 21 yıldan fazlası ise %4.4, oranında katılım göstermiştir.

Grafik 2: Anket Katılımının Kıtme Göre Dağılımı

Görev yapılan bölge olarak ele alındığında ise Marmara Bölgesi %9.5, Ege Bölgesi %22.6, Akdeniz Bölgesi %8.8, Güneydoğu Anadolu Bölgesi %13.1, Doğu Anadolu Bölgesi %11.7, Karadeniz Bölgesi %9.5, İç Anadolu Bölgesi %21.2 olarak belirlenmiştir.

Tablo 1: Anket Katılımının Bölgelere Göre Dağılımı

Bölgeler	MarmaraBölgesi	Ege Bölgesi	Akdeniz Bölgesi	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	Doğu Anadolu Bölgesi	Karadeniz Bölgesi	İç Anadolu Bölgesi
<i>f</i>	%9.5	% 22.5	%8.8	%13.1	%11.7	%9.5	%21.2
<i>%</i>	18	31	12	18	16	13	29

Grafik 3: Anket Katılımının Bölgelere Göre Dağılımı

2.3 Veri Toplama Teknikleri

Veriler, “Türkçe Dersi Öğretim Programı Konuşma Becerisi Yöntem ve Teknikleri Anketi” ile toplanmıştır.

2.4 Veri Toplama Aracı

Geliştirilen anket birbirinden bağımsız üç ek bölümden oluşmaktadır. Birinci ek bölüm Türkçe Dersi Öğretim Programı konuşma alanında kullanılması önerilen yöntem ve teknikleri içeren 10 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler kullanım ve kullanım sıklığını belirleme amacıyla oluşturulmuştur. Bu amaç doğrultusunda anketin bu bölümü “1. Hiçbir Zaman, 2. Çok Nadir, 3. Bazen, 4. Çoğunlukla ve 5. Her Zaman” seçeneklerini içermektedir. Maddeler şu şekilde sıralanmıştır:

- Birinci bölüm
 1. İkna Edici Konuşma
 2. Eleştirel Konuşma
 3. Katılımlı Konuşma
 4. Tartışma
 5. Empati Kurarak Konuşma
 6. Güdümlü Konuşma
 7. Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Konuşma
 8. Serbest Konuşma
 9. Yaratıcı Konuşma
 10. Hafızada Tutma Tekniği

İkinci ek bölüm katılımcıların konuşma alanına yönelik olarak belirtilen uygulamaları içeren 7 maddeden, üçüncü ek bölüm ise belirtilen araç-gereçlerin kullanım derecesini belirlemek amacı ile hazırlanmış 8 maddeden oluşmaktadır. Bu iki bölümde kullanım sıklığının belirtilmesi istenmemiş sadece kullanma yahut kullanmama durumları belirlenmiştir. Bu maddeler:

- İkinci bölüm
 1. Yaratıcı Drama
 2. Rol Oynama
 3. Açık Uçlu Sorular Sorma
 4. Hazırlıksız Konuşma
 5. Tahmin Etme
 6. Münazara
 7. Hazırlıklı Konuşma
 8. Diğer
- Üçüncü bölüm
 1. Ders Kitabındaki Metinler
 2. Görseller
 3. Radyo / Cd Çalar
 4. Yazım Kılavuzu
 5. Slayt
 6. Konuşma Kartları
 7. Mikrofon
 8. Kürsü
 9. Diğer

Anketin kapsam geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuş, Türkçe eğitimi alanında 3, eğitim bilimleri alanında ise 3 alan uzmanı ve 9 Türkçe öğretmeni ilgili anketi incelemiştir. Sonrasında ankete son şekli verilmiştir.

2.5 Verilerin Analizi

Araştırmada katılımcıların 5, 6, 7 ve 8. sınıf 2017 Türkçe dersi konuşma alanında kullanılması önerilen konuşma yöntemleri, uygulamaları ve araç-gereçleri kullanma sıklıklarının belirlemek amacıyla; betimsel istatistik kullanılmıştır. Betimsel istatistik çok sayıdaki verileri özetlemek ve sonuçları karşılaştırmak için tercih edilen yollardandır. Bu sebeple çalışmada analiz belirtilen yöntemle gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Öğretim Programında Bulunan Konuşma Becerisi ile İlgili Yöntem ve Teknikleri Kullanım Durumları

Tablo 2: TDÖP’de Konuşma Alanına Yönelik Olarak Kullanılması Önerilen Yöntem ve Tekniklerin, Öğretmenlerin Yüzdelik Kullanımlarına Göre Dağılımı

% (yüzde olarak hesaplanmıştır.)	Her zaman	Çoğunlukla	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
İkna Edici Konuşma	4.4	49.6	32.1	10.9	2.9
Eleştirel Konuşma	5.8	37.2	40.1	13.1	3.6
Katılımlı Konuşma	24.1	59.1	10.9	4.4	1.5
Tartışma	13.1	41.6	31.4	11.7	2.2
Empati Kurarak Konuşma	19	48.2	24.8	2.8	2.2
Güdümlü Konuşma	8.8	33.6	42.3	12.4	2.9
Kelime ve Kavram Havuzundan	4.4	29.9	39.4	21.2	5.1
Seçerek Konuşma	26.3	46	19	8	0.7
Serbest Konuşma	10.2	51.8	30,7	4.4	2.9
Yaratıcı Konuşma	3.6	12.4	38.7	29.9	15.3
Hafızada Tutma Tekniği ile Konuşma					

Yapılan anketten elde edilen bulgulara göre (Tablo 2); öğretmenlerin daha çok katılımlı konuşma (%59.1) ve serbest konuşmaya (%46) yoğunlaştığı görülmektedir. Sonrasında empatik konuşma ve ikna edici konuşmanın bu konuşma yöntemlerini takip ettiği belirlenmiştir. Eleştirel konuşma ve güdümlü konuşma yöntemlerinin neredeyse aynı oranda olduğu araştırmada; hafızada tutma tekniği ile konuşma yönteminin oldukça az tercih edildiği sonucuna varılmıştır.

3.2. Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Öğretim Programında Bulunan Konuşma Becerisi ile İlgili Uygulamaları Kullanma Durumları

Tablo 3: TDÖP’de Konuşma Alanına Yönelik Olarak Kullanılması Önerilen Uygulamaların, Öğretmenlerin Yüzdelik Kullanımlarına Göre Dağılımı

Konuşma Becerisine Yönelik Uygulamalar	% (yüzde olarak hesaplanmıştır.)
Yaratıcı Drama	62
Rol Oynama	51.8
Açık Uçlu Sorular Sorma	83.2
Hazırlıksız Konuşma	86.1
Tahmin Etme	67.2
Münazara	41.6
Hazırlıklı Konuşma	69.3
Diğer	4.11

Konuşma becerisine yönelik uygulamalar; yaratıcı drama 62, rol oynama 51.8, açık uçlu sorular sorma 83.2, hazırlıksız konuşma 86.1, tahmin etme 67.2, münazara 41.6, hazırlıklı konuşma 69.3, diğer 4.11 oranında belirlenmiştir.

Uygulamalar ile ilgili elde edilen bulgulara göre (Tablo 3); öğretmenler, daha çok hazırlıksız konuşma ve açık uçlu sorular sorma uygulamalarını tercih etmişlerdir. Hazırlıklı konuşma ve tahmin etme uygulamalarının kullanım oranları %69-67 arasında birbirine çok yakinken; münazara uygulamasını kullanma durumunun %41'de olduğu belirlenmiş ve oldukça az olduğu görülmüştür.

3.3. Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Öğretim Programında Bulunan Konuşma Becerisi ile İlgili Araç-gereçleri Kullanım Durumları

Tablo 4: TDÖP'de Konuşma Alanına Yönelik Olarak Kullanılması Önerilen, Araç-gereçlerin, Öğretmenlerin Yüzdelik Kullanımlarına Göre Dağılımı

Konuşma Becerisine Yönelik Araç-gereçler	% (yüzde olarak hesaplanmıştır.)
Ders Kitabındaki Metinler	89.1
Görseller	84.7
Radio/ CD çalar	31.4
Yazım Kılavuzu	39.4
Slayt	59.2
Konuşma Kartları	27
Mikrofon	12.4
Kürsü	44.5
Diğer	16.44

Konuşma becerisine yönelik araç-gereçler; ders kitabında metinler 89.1, görseller 84.7, radyo / cd çalar 31.4, yazım kılavuzu 39.4, slayt 59.2, konuşma kartlar 27, mikrofon 12.4, kürsü 44.5 diğer 16.44 oranında belirlenmiştir.

Yapılan anketten araç-gereç kullanımına yönelik elde edilen bulgulara göre (Tablo 4); öğretmenlerin ders kitabındaki metinler ve görsellerin (%89-84) kullanımına yoğunlaştığı görülmektedir. Bu araç-gereçleri slayt (%59) ve kürsü (%39) ile takip etse de derslerde araç-gereç kullanımının düşük oranlarda kaldığı görülmüştür.

3.4. Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Öğretim Programında Bulunan Konuşma Becerisi ile İlgili Yöntem ve Teknikleri Kullanma Durumlarının Cinsiyetlerine Göre İncelenmesi

Tablo 5: Anket Katılımının Cinsiyete Göre Dağılımı

	Kadın	Erkek	Toplam
f	72	65	137
%	52.6	47.4	

Tabloda 5'de görüldüğü gibi ankete daha çok kadın öğretmenler katılmıştır ancak katılım oranlarını birbirine yakındır.

Tablo 6: TDÖP’de Konuşma Alanına Yönelik Olarak Kullanılması Önerilen Yöntem ve Tekniklerin, Kadın Öğretmenlerin Yüzdelik Kullanımlarına Göre Dağılımı

% (yüzde olarak hesaplanmıştır.)	Her zaman	Çoğunlukla	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
İkna Edici Konuşma	4.6	53.8	27.7	10.8	3.1
Eleştirel Konuşma	9.2	36.1	37.5	20.8	2.8
Katılımlı Konuşma	30,6	54.2	8.3	4.2	2.8
Tartışma	9.7	40.3	36.1	12.5	1.4
Empati Kurarak Konuşma	20.8	44.4	26.4	5.6	2.8
Güdümlü Konuşma	8.3	26.4	45.8	15.3	4.2
Kelime ve Kavram					
Havuzundan Seçerek Konuşma	2.8	36.1	34.7	23.5	2.8
Serbest Konuşma	26.4	45.8	15.3	11.1	1.4
Yaratıcı Konuşma	6.9	52.8	30,6	6.9	2.8
Hafızada Tutma Tekniği ile Konuşma	4.2	12.5	36.1	15.3	4.2

Kadınlarda (Tablo 6) katılımlı konuşma ve serbest konuşma yöntemleri en fazla kullanılan yöntemler olarak karşımıza çıkmıştır. Hafızada tutma tekniği ile konuşma ve güdümlü konuşma yöntemi kadın katılımcılar tarafından en az kullanılan yöntemdir.

Tablo 7: TDÖP’de Konuşma Alanına Yönelik Olarak Kullanılması Önerilen Yöntem ve Tekniklerin, Erkek Öğretmenlerin Yüzdelik Kullanımlarına Göre Dağılımı

% (yüzde olarak hesaplanmıştır.)	Her zaman	Çoğunlukla	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
İkna Edici Konuşma	4.2	45.8	36.1	11.1	2.8
Eleştirel Konuşma	2.8	38.5	43.1	4.6	4.6
Katılımlı Konuşma	16.9	64.6	13.8	4.6	0
Tartışma	16,9	43.1	26.2	10.8	3.1
Empati Kurarak Konuşma	16.9	52.3	23.1	6.2	1.5
Güdümlü Konuşma	9.2	41.5	38.5	9.2	1.5
Kelime ve Kavram					
Havuzundan Seçerek Konuşma	6.2	23.1	44.6	18.5	7.7
Serbest Konuşma	26.2	46.2	23.1	4.6	0
Yaratıcı Konuşma	13.8	50.8	30,8	3.1	1.5
Hafızada Tutma Tekniği ile Konuşma	3.1	12.3	41.5	27.7	15.4

Erkeklerde (Tablo 7) katılımlı konuşma ve serbest konuşma yöntemleri en fazla kullanılan yöntem olarak belirlenmiştir. Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma ve hafızada tutma tekniği ile konuşma yöntemi erkek katılımcılar tarafından en az kullanılan yöntemlerdir.

3.5. Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Öğretim Programında Bulunan Konuşma Becerisi ile İlgili Yöntem ve Teknikleri Kullanma Durumlarının Kıdemlerine Göre İncelenmesi

Tablo 8: Katılımcıların Kıdem Durumuna Göre Dağılımı

Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışma süresi	% (yüzde olarak hesaplanmıştır.)
1-5	60.6
6-10	19.7
11-15	11.7
16-20	3.6
21+	4.4

Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışma süreleri; 1-5 yıl arası 60.6, 6-10 yıl arası 19.7, 11-15 yıl arası 11.7, 16-20 yıl arası 3.6, 21 ve fazlası ise 4.4 oranında katılım göstermiştir.

Çalışma grubu başlığı altında belirtildiği gibi anket uygulamasına daha çok eğitim fakültesi mezunları katılmıştır. Kıdem yönünden incelendiğinde ise en fazla katılımın 1-5 yıl arası görev yapan öğretmenler olduğu görülmektedir. En az katılım ise 16-20 yıl arası görev yapan ve 21+ görev yapan öğretmenlerden oluşturmaktadır.

Tablo 9: TDÖP'de Konuşma Alanına Yönelik Olarak Kullanılması Önerilen Yöntem ve Tekniklerin, Kıdemi 1-5 Yıl Olan Öğretmenlerin Yüzdelik Kullanımlarına Göre Dağılımı

% (yüzde olarak hesaplanmıştır.)	Her zaman	Çoğunlukla	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
İkna Edici Konuşma	6	44.6	33.7	12	3.6
Eleştirel Konuşma	6	43.4	38.6	8.4	3.6
Katılımlı Konuşma	27.7	60.4	6	4.8	1.2
Tartışma	12	44.6	30.1	10.8	2.4
Empati Kurarak Konuşma	19.3	49.4	22.9	6	2.4
Güdümlü Konuşma	9.6	41	36.1	9.6	3.6
Kelime ve Kavram					
Havuzundan Seçerek Konuşma	3.6	25.3	39.8	26.5	4.8
Serbest Konuşma	26.5	45.8	14.5	13.3	0
Yaratıcı Konuşma	13.3	55.4	22.9	4.8	3.6
Hafızada Tutma Tekniğiyle Kon.	2.4	15.7	39.8	28.9	13.3

Tablo 10: TDÖP'de Konuşma Alanına Yönelik Olarak Kullanılması Önerilen Yöntem ve Tekniklerin, Kıdemi 21+ Yıl Olan Öğretmenlerin Yüzdelik Kullanımlarına Göre Dağılımı

% (yüzde olarak hesaplanmıştır.)	Her zaman	Çoğunlukla	Bazen	Nadiren	Hiçbir Zaman
İkna Edici Konuşma	16.7	50	0	16.7	16.7
Eleştirel Konuşma	0	33.3	33.3	16.7	16.7
Katılımlı Konuşma	16.7	50	0	16.7	16.7
Tartışma	16.7	16.7	16.7	33.3	16.7
Empati Kurarak Konuşma	16.7	33.3	33.3	0	16.7
Güdümlü Konuşma	0	33.3	16.7	33.3	16.7
Kelime ve Kavram					
Havuzundan Seçerek	0	33.3	33.3	16.7	16.7

Konuşma					
Serbest Konuşma	16.7	50	16.7	16.7	0
Yaratıcı Konuşma	0	50	33.3	0	16.7
Hafızada Tutma Tekniği ile Konuşma	0	33.3	0	33.3	33.3

Bu tablolar incelendiğinde 1-5 yıl çalışan öğretmenlerin genellikle yaratıcı konuşma ve serbest konuşma yöntemlerini, hafızada tutma tekniği ile konuşma ve kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma yöntemini daha az kullandıkları görülmektedir. Görevlerinde 21 yılı aşmış öğretmenler ise serbest konuşma, ikna edici konuşma ve katılımlı konuşma tekniklerini daha yoğun kullandıklarını belirtmişlerdir. Tartışma yöntemini ise önemli bir farkla 1-5 yılındaki öğretmenlerin daha çok tercih ettiği görülmüştür.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Erkek ve kadın katılımcılar; sınıflarında katılımlı konuşma tekniğini her zaman (24.1) ve çoğunlukla (59.1) kullanmaktadır. Katılımlı konuşmanın en önemli amaçlarından birisi de öğrencilerin günlük yaşamlarında sağlıklı iletişim kurmalarını sağlamaktır. Katılımlı konuşma ile beraber en çok kullanılan bir başka yöntem ise serbest konuşma olarak belirlenmiştir. Serbest konuşma, öğrencilerin heyecanını kontrol edip konuşma engellerini azaltan tekniklerdendir. Öğretmenler bu yöntemi her zaman (26.3) ve çoğunlukla (46) kullanmaktadır. Bu yöntemin kullanılması toplumsal veya kişisel ilişkilerinde duygularını rahat bir şekilde ifade edebilmesini sağlar.

Hafızada tutma tekniği konuşmanın kesintiye uğratılmadan uygun bir biçimde yapılmasını sağlayan yöntem tekniğidir. Bu teknikte öğrencilerin zihninde çeşitli imgeleri sırasıyla aklında tutarak konuşmasını bir bütünlük halinde karşısındakine aktarmasını sağlar. Elde edilen bulgular neticesinde öğretmenler derslerinde her zaman (3.6) ve çoğunlukla (12.4) oranında kullanmaktadır. Bu sonuçlar neticesinde en az tercih edilen tekniğin hafızada tutma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu yöntemin az kullanılması öğrencilerin konuşmaları belirli bir plan çerçevesinde kesintiye uğramadan yapılmasını engellemektedir. Ayrıca öğrencilerin konuşma sırasında belirli bir zihinsel planı olmadığı için konuşmayı kesintiye uğratarak duraklamakta ve çeşitli ara sesler (uu, aaa vs.) kullanarak konuşmasının akıcılığını engellemektedir. Her yöntemin bazı üstünlükleri olduğu gibi yetersizlikleri de vardır. Bu yüzden birkaç yöntemle yetinmemek, yöntemleri çeşitlendirmek gerekir (Nas, 2003). Mevcut teknik, bu tekniğin uygulanması ve bu tekniğin faydalarıyla ilgili akademik çalışmalara yeteri kadar rastlanmamaktadır.

Yapılan çalışma sonucunda konuşma becerisine yönelik uygulamalarda hazırlıksız konuşma ve açık uçlu soruların daha çok kullanıldığı görülmektedir. Hazırlıksız konuşmalar her ne kadar ismi itibarıyla plansızlığı çağrışırsa da her bir hazırlıksız konuşma için kısa da sürse zihinsel bir hazırlık süreci olmaktadır, hazırlıksız konuşma üzerine verilen eğitimde çok kısa da olsa kişinin zihinsel bir plan yapmasının gerekliliği öğrenciye kavratılmalıdır (Sağlam ve Doğan, 2013). Açık uçlu soruların ise öğrencilerin anlamalarına, mantık ve bilgiyi kullanma yeteneklerine odaklandığı ve öğrencilerin başarı düzeylerini çoktan seçmeli sorulara oranla daha iyi gösteren ve eğitim için daha iyi bir yol gösterici nitelik taşıdığı söylenebilir (Alkan,2013). Açık uçlu sorulara verilen cevapların bireysel olması ve her öğrencinin bakış açısını taşıması önemli yararlarındandır. Oransal olarak çok tercih edilen bu iki yöntemin ortak özelliği öğretmen açısından fazla bir ön hazırlık gerektirmeyip anlık da gelişebilen uygulamalar olmasıdır. Belirtilen iki uygulama dışında diğer uygulamaların yeteri kadar kullanılmadığı saptanmıştır. Kullanılan

uygulamaların çeşitlendirilmesi dersleri tekdüzelikten kurtarıp öğrencinin ilgisini çekecek nitelikte olmasını sağlayacaktır.

Öğretmenlerin derslerde kullandığı konuşma araç-gereçlerini incelediğimizde en çok tercih edilen araç-gereçlerin ders kitabı metinleri ve görsellerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ders kitabı metinleri (89.1) ve görsellerden (84.7) sonra slayt (59.2), kürsü (44.5), yazım kılavuzu (39.4) kullanılmıştır. En az tercih edilen araç-gereç ise mikrofon (12.4) olarak belirlenmiştir. Bu oranlar incelendiğinde ders kitabı metinleri ve görsellerden dışında diğer araç-gereçlerin yeteri kadar kullanılmadığı saptanmıştır. Her eğitim aracının öğretme-öğrenme sürecinde kendine özgü eğitsel ya da öğretimsel özelliği vardır. Eğitim araçları öğrenci açısından konunun daha kolay öğrenmesini sağladığı gibi, öğretmenler açısından da öğretimi kolaylaştırmaktadır. Ayrıca eğitim yaşantılarını zenginleştirmekte, konuya derinlik sağlamaktadır (Kurtdeğir Fidan, 2008). Çalışmaya katılan öğretmenler belirtilen cevapların dışında kuklalar, oyuncuklar, bilimsel buluşlar, tahta, akıllı tahta, video, internet uygulamaları, televizyon, yaratıcı drama materyalleri ve kendi hazırladıkları materyalleri kullandıklarını belirtmişlerdir.

Yapılan araştırma neticesinde kadın ve erkek öğretmenlerin derslerde kullanmış olduğu yöntem ve teknikler bazında ele aldığımızda en fazla kullanılan yöntem ve tekniklerin aynı olduğu görülmüştür. Hafızada tutma tekniği ile konuşma en az kullanılan yöntem ve tekniklerde ortak olmakla beraber kadınlarda güdümlü konuşma, erkeklerde ise kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma tekniği daha az tercih edilmiştir.

Konuşma becerisine yönelik yöntem ve tekniklerin kullanımı kıdem açısından incelendiğinde en çok ve en az tercih edilen yöntem tekniklerin aynı olduğu belirlenmiştir. Ancak tartışma yöntemi öğretmenliğinin 1-5. yılında olan katılımcıların tartışma yöntemini yoğun olarak kullandığı 21+ yılındaki öğretmenlerin ise bu yöntemi oldukça az tercih ettiği görülmüştür. Bu yöntemdeki amaç öğrenciye belirli bir konu üzerine öğrencilerin fikirlerini doğru ve anlaşılır biçimde açıklama ve diğer fikirlere saygılı olma becerilerini kazandırmaktır. Ön hazırlık gerektirmesi, konuşmayı doğru yönlendirmenin zor olması ve oldukça fazla zaman gerektirmesi bu yöntemin sınırlılıklarındandır. Tercih edilmemesinin sebebi bu sınırlılıklar olabilir ancak öğretmenlerin deneyim kazandıkça yeni ve çeşitli yöntem teknikleri kullanması beklenirken aksi sonuca ulaşıldığı görülmüştür. Bu durumun sebeplerinin ne olduğu ve nasıl değiştirilebileceği incelenmelidir.

Makale içerisinde ele alınan yöntem teknik, uygulamalar ve araç gereçlerle ilgili literatür taraması yapılmıştır. Bütün yöntem tekniklerin bir arada incelendiği ya da araştırıldığı bir makale bulunamamıştır. Genel olarak her yöntem teknik veya uygulama ayrı ayrı ele alınmış ve incelenmiştir.

“7.sınıf Öğrencilerinin Hazırlıksız Konuşma Becerileri” adlı çalışmada ulaşılan sonuçlar: Araştırma katılan öğrenciler 100 üzerinden 27 ila 52 arasında puan almışlardır. Öğrencilerin yaptıkları konuşmalardan aldıkları puanların ortalaması ise 38,6 olarak hesaplanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar, 7. sınıf öğrencilerinin hazırlıksız konuşma konusunda durumlarının iyi olmadığını göstermektedir (Sağlam ve Doğan, 2013).

Kardaş ve Koç (2017) öğrencilerin Türkçe etkili konuşma becerilerinin geliştirilmesinde “drama yönteminin, Türkçe Öğretim Programı içerisinde yer alan Türkçe konuşma etkinlikleri arasında daha başarılı sonuçlar verdiğini belirlemişlerdir ancak bu çalışmada drama yönteminin derslerde uygulanma oranı düşük seviyelerde kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Coşkun Çınar (2015) öğrencilerin hazırlıklı konuşmalar yapma kazanımları konusu bağlamında verilen cevaplara göre öğrencilerin bu kazanımları yerine getirdiğinin söylenebileceğini ancak öğrencilerin konuşmalarını hazırlarken atasözü, deyim ve söz sanatlarını yeterince kullanmadıklarını tespit etmiştir. Aynı zamanda konuşmalarını sunarken görsel, işitsel ve farklı iletişim araçlarından oluşan materyallerden de yararlanmadıkları açıkça görülmektedir. Bu çalışmada ise konuşma becerisine yönelik uygulamalarla ilgili ulaşılan sonuçlar bakıldığında hazırlıklı konuşmanın %69 oranında kullanıldığı belirlenmiştir. Bu oranın diğer uygulamalarla karşılaştırıldığında üst sıralarda olduğu sonucuna ulaşılmış olsa da yeterli olmadığı görülmektedir.

Bu makalede yapılan araştırmada ulaşılan hazırlıksız konuşma becerilerinin yeterli düzeyde kullanılmadığı sonucu Maden'in (2010) çalışması ile paralellik göstermektedir. Kullanılan araç-gereç oranının belirlendiği madde kapsamında az tercih edildiği saptanan konuşma ve rol kartlarının, Türkçe dersine yönelik tutum üzerinde rol kartları tekniğinin yüksek düzeyde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak geleneksel öğretimin konuşma becerisindeki başarıda gösterdiği olumlu etkinin aynı şekilde Türkçe dersine yönelik tutum üzerinde görülmediği belirlenmiştir.

Orhan, Kırbaş ve Topal (2012) görsellerle desteklenmiş altı şapka düşünme tekniğinden yararlanılarak yapılan konuşma çalışmalarının konuşma becerisini geliştirmede daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dülger'in (2011) çalışmasında öğrencilerin güzel ve etkileyici konuşabilme düzeyleri %55.3 ile orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yöntem, teknik, uygulamalar ve araç-gereç kullanımıyla ilgili ulaşılan veriler bu durumun yeteri kadar ele alınmadığının göstergesidir.

Gedik'in (2015) makalesinde elde edilen bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygıları sınıf düzeylerine, cinsiyetlerine ve aylık gelirlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ortaöğretim öğrencilerinin konuşma kaygıları devam ettikleri okul türlerine ve çevreyle iletişim düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu sonuç okulda eğitim kalitesi arttıkça öğrencilerin konuşma becerisine yönelik kaygılarının azaldığını ortaya koymuştur. Konuşma becerisi açısından yöntem, teknik, uygulamalar ve araç-gereçler yerinde, zamanında ve uygun olarak kullanıldıkça eğitim kalitesi artacaktır.

Aykaç ve Çetinkaya (2013) öğrenme-öğretme sürecinde, öğrencinin etkinliğin ana ögesi olması gerektiğini, bunun için öğrencilerin derse etkin olarak katılmasına olanak sağlayan yaratıcı drama yöntemine, rol oynama, doğaçlama ve dramatizasyon gibi tekniklere öğretim sürecinde geniş yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Uçgun (2007) yazdığı makalede "Türkçe öğretmenleri, her şeyden önce kendi konuşmalarına özen göstererek öğrencilerini iyi birer dinleyici olarak yetiştirmelidir. Öğrencilere konuşma becerisinin kazandırılabilmesi ve bu becerinin geliştirilebilmesi için öğretmenlerin yetiştirilmesinde de titiz davranılması gerekir. Çünkü Türkçeyi düzgün ve etkili kullanamayan birinin verdiği eğitimde başarıya ulaşması imkânsızdır. Türkçeyi düzgün konuşan ve yazan bireylerin yetiştirilmesi, Türkçe öğretmenlerinin derslerini bilgi değil, ifade ve beceri dersi olarak görmelerine bağlıdır." sonucuna ulaşmıştır.

5. ÖNERİLER

1. Konuşma yöntem teknik ve uygulamalar öğrenciye bu becerinin kazandırılması amacıyla temellendirilmiştir. Bu sebeple öğretmenler derslerde sadece katılımlı ve serbest konuşma yöntemlerini değil bütün konuşma yöntemlerini yeterince kullanmalıdırlar.

2. Öğrenmenin kalıcı olması, öğrenilenin birçok duyuya hitap etmesi ve yaşantıya uygulanması ile mümkün olabilmektedir. Derslerde teknolojik imkanlar ve araç-gereçler etkin biçimde kullanılmalıdır.
3. Kıdem arttıkça tecrübe ile kullanılan yöntem ve tekniklerin artması gerekirken azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun sebepleri bulunmalı ve çözümü için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
4. Yapılandırmacı yaklaşım çerçevesinde öğrenci merkezli ve öğrencinin aktif katılımını sağlayan uygulamalar Türkçe dersi kapsamında yeterli düzeyde kullanılmalı ve ders tekdüzelikten kurtarılmalıdır.
5. TDÖP’de kullanılması önerilen yöntem, teknik, uygulamalar ve araç-gereçlerin uygulayıcısı olan öğretmenlere bu konuyla alakalı bilgilendirmeler yapılmalı ve önemi hakkında farkındalık sağlanmalıdır.
6. Her yöntem, teknik ve uygulamanın kendi bünyesinde yararları ve sınırlılıkları bulunmaktadır. Kazandırılmak istenen hedef doğrultusunda ve belirli plan çerçevesinde konuşma becerisine yönelik yöntem ve teknikler öğrenciye uygulanmalıdır.
7. Yöntem, teknik ve uygulamaların seçimi sırasında öğrencilerin seviyelerine ve konunun içeriğine uygunluk göstermesine dikkat edilmelidir.

Kaynaklar

- Alkan, M. (2013). Pısa 2009 Okuma Becerileri Açık Uçlu Sorularının Puanlanmasında Genellenebilirlik Kuramındaki Farklı Desenlerin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Aykaç, M. ve Çetinkaya G. (2013). Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Becerilerine Etkisi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Sayı 8/9, s. 671-682.
- Bağcı Ayrancı, B. (2016). Konuşma, Konuşma Eğitimi ve Türkçe Programlarındaki Yeri. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 4, Sayı 1, s. 15-24.
- Coşkun Çınar, E. (2015). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarındaki Konuşma Becerisi Etkinlikleri ile İlgili Bir Değerlendirme. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Dülger, M. (2011). Konuşma Becerisinin İlköğretim Öğrencilerine Öğretimi Üzerine Bir İnceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, İzmir
- Gedik, M. (2015). Siirt Örnekleminde Ortaöğretim Öğrencilerinin Konuşma Kaygılarının İncelenmesi. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, s.77-93.
- Güneş, F. (2014). Konuşma Öğretimi Yaklaşım ve Modelleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, s. 1-27.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kardaş, M.N. ve Koç, R. (2017). “Effect of Drama Instruction Method on Students’ Turkish Verbal Skills and Speech Anxiety” *International Journal of Progressive Education*, Volume 13 Number, p.64-78
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1999). *Türkçe Öğretimi*. Engin Yayınları, Ankara.
- Kılıç, S. (2013). Örneklem yöntemleri. *Journal Of Mood Disorders*, 3 (1), 44-6.
- Korkmaz, Z. (2003). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu, XXIV, 296 s. (genişletilmiş 2. baskı), Ankara.

- Kurtdede Fidan, N. (2008). İlköğretimde Araç Gereç Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, s. 48-61.
- Levelt, W. J. M. (1989). *Speaking. From Intention to Articulation*. Cambridge, Mass. The MIT Press.
- Maden, S. (2010). Rol Kartlarının Konuşma Eğitimindeki Başarı ve Tutum Üzerine Etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s. 23-38.
- MEB (2018). *Türkçe Dersi Öğretim Programı* (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara.
- Nas, R. (2003). *Türkçe öğretimi*. Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Orhan, S. Kırbaş, A. ve Topal, Y. (2012). Görsellerle Desteklenmiş Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin Öğrencilerin Konuşma Becerisini Geliştirmesine Etkisi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/3 p. 1893-1909, Ankara.
- Sağlam, Ö. ve Doğan, Y. (2013). 7. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıksız Konuşma Becerileri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 10, Sayı 24, s. 43-56.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2007). *Konuşma Eğitimi (Sözlü Anlatım)*. Ankara: Pegem
- Uçgun, D. (2007). Konuşma Eğitimi Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 22, s. 59-67.